

„Soča“ izhaja vsak petek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi in naročnina naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Danes smo p. n. zamudnim dolžnikom na adresah naznanili njih dolg, katerega naj blagovolijo skoro poravnati. Če je morda kaka pomota, naj se nam nikar ne zameri, ampak uljudno pojasni; ker se je med letom administracija spremenila, je prav lahko mogoče, da je kak pogrešek. Po preteku štirinajstih dni bomo za neporavnane naročnine razposlali povzetne poštne nakaznice.

Opravništvo.

Adresa poslancev slovenskega naroda na Kranjskem do Nj. Vel. cesarja.

V seji kranjskega deželne zboru 5. oktobra so slovenski poslanci predložili sledečo adresu do našega cesarja:

Vaše c. in kr. apostolsko Veličanstvo!

Majudanejši deželni zbor vojvodine Kranjske, začeni novo dobo zborovanja, bliža se najvišjemu prestolu Vašega c. in kr. Veličanstva, da na novo potrdi starodavno zvestobo in udanost do svojega vladarja in njegove presvite rodovine.

Pred vsem izrekamo Vašemu Veličanstvu svojo najtoplejšo zahvalo, da je po Vašega Veličanstva ukaz zmagovosna avstrijska armada zasedla Bosno in Hercegovino, da izvrši imenitno zgodovinsko nalogo, ter osvobodi kristijanske Slovence od krutega turškega jarma.

Dasi je na tisoče in tisoče naših slovenskih sinov na klic svojega najvišjega vojaškega poveljnika moralo zapustiti svoj dom in svoje rodovine, doprinali smo in radi še v prihodnje doprinesemo vse žrtve v veselej nudi, da iz prelite krvi hrabrih junakov avstrijske armade zacvete in se razvije zlata svoboda in blagor dozdej grozno zatiranemu jugoslovanskemu narodu v Turčiji.

Čim večja bremena pa nam in celej Avstriji naklada osvobodjenje in urejenje teh, pod turškim trinoštvom silno zanemarenih dežel, tem bolj nas silni patriotična dolžnost, da odkrito povemo Vašemu Veličanstvu, kar nam srce teži in nas z opravičenim strahom navdaja, da ne bi iz strankarskih vplivov za naše veleslavno cesarstvo narastli nevarni, pogubljivi nasledki, da ne bi silni pritisk zdaj vladajočih mož preveč oslabil duševne in gmotne moči naroda, kateri je vedno bil in ostane krepek brambovec južnih mej proti vsem sovražnikom presvite habsburške dinastije in avstrijskega cesarstva.

Ko je Vaše Veličanstvo 19. maja 1877 kranjski deželni zbor po nasvetu ministerstva razpustiti blagovolilo, dasi njegova postavna doba še nij bila dotekla, in ko smo kmalu potem bili k novim volitvam pozvani, smo pričakovali, da se bodo volitve ustavno in postavno vršile, pričakovali smo, da vlada in vladni organi bodo ostali nepristranski, in da ne bodo pomagali v ta namen, da se uduši pravo mnenje davkoplačevalnega prebivalstva, ter se zastopniki ogromne večine naroda v deželnem zboru potisnejo v manjšino.

Uže volilni red za vojvodino Kranjsko od 26. februarja 1861 je tako pristransko napravljen, da ima kmetsko ljudstvo, — in ravno to je pravo jedro naše dežele, kakor sploh celega cesarstva, — nerazmerno malo poslancev proti mestom, zlasti pa proti tako zvanemu velikemu posestvu, ki skoro tretjino poslancev v zbornico pošilja, dasi taka predprava nij niti v njegovej gospodarstveni veljavi, niti v znesku od njega plačanega davka utemeljena.

Kranjski deželni zbor je v najudanejših adresah 30. avgusta 1870 in 14. oktobra 1871 naglašal nujno potrebo, da se deželni volilni red prenaredi in popravi z ozirom na potrebe dežele, po razmerah davkovskih in drugih bremen, ter z ozirom na število davkoplačevalcev v raznih skupinah. Tačasne vlade žalibože naših prošelj in želja nijso hotele priporočiti Vašemu Veličanstvu, in kranjska dežela je morala lazi voliti na podlagi starega volilnega reda, voliti pod zaslisanim pritiskom vladnih organov, da ne govo-

rimo o naravnost nepostavnih, po kazenskem zakoniku kaznivih činih, ki so, da si objavljeni, še odzadaj nekaznovani ostali.

Britkim srcem čuti slovenski narod na Kranjskem, pa tudi v sosednjih deželah, da se narodna ravnopravnost, brez katere je cel obstanek množične Avstrije nemogoč, niti v naših šolah, niti v uradih dejansko ne izvršuje, da možje, katerim je znanje Vašega Veličanstva izročilo krmilo države, povsod izpodkopavajo korén našemu narodnemu bitju, in tako narodu opravičen strah za njegovo bodočnost in eksistenco vzbujajo.

Vaše Veličanstvo!

Uže tačas, ko je Vaše Veličanstvo v prvi blagovolilo deliti svojo vladarsko oblast z ljudskimi zastopi, uže tačas pred tridesetimi leti so zaupni možje celega slovenskega naroda, kateri v številu enega in pol milijona skupno živi v ozenli od Drave in Mure do jadranskega morja, in iznad Triglava do Sotle in Kolpe, in čegar naravno središče je Kranjsko z glavnim mestom Ljubljano, naglašali in v prošnjah do vlade razodevali goreče želje celega slovenskega naroda, da se naj vsi Vašemu Veličanstvu verno udani Slovenci združijo v eno administrativno in če mogoče državopravno celoto.

Tudi kranjski deželni zbor je v svojih adresah do Vašega Veličanstva 30. avgusta 1870 in 14. oktobra 1871 poudarjal velike koristi tega združenja, vsled katerega bi slovenski narod ne samo svoje pravice in koristi lahko varoval, ampak se tudi za skupne državne namene s tisto trdnostjo potezal, katero bi mu združena moč dajala.

Kranjski deželni zbor bi zanemarjal svoje svete dolžnosti do lastnega naroda, ako bi tudi zdaj ne ponavljal stare prošnje vseh Slovencev, zanašaje se na enako ljubezen Vašega Veličanstva do vseh svojih narodov in pričakovaje, da bode modrosti Vašega Veličanstva gotovo mogoče najti sredstva in pota, da bi se zadostovalo tej vedno glasnejši in glasnejši razodevanji živje željivosti Slovencev po združenju slovenskih pokrajin v eno celoto.

Pa tudi z ozirom na splošne državne razmere moramo poudarjati resnico, da ustava pod vladajočo sistemo ne v najmanjši meri nij obrodila sadu, ki so ga nekateri krogi tako zaupljivo od nje pričakovali, ker ne samo, da narodov nij pomirila in blagostanja države prav nič nij zboljšala, je temveč nasprotstvo mej narodov poostrižilo in njihova bremena tako pomnožila, da se revščina očividno čedalje bolj širi mej ljudstvom.

Uzroki vseh teh nadlog iskati so najprvo v nenaravnem državnem zastopu, oziroma v nepravilnem volilnem redu, kateri je kriv, da večina državnega zbora ne reprezentuje večine avstrijskega prebivalstva, da se torej ne opira na večino narodov in zato nema potrebne moči, da bi obrnila državo na boljši tir.

Negotovo je evropsko stanje; mir sveta ne stoji na trdnem stalu. Čas zna priti, ko država potrebuje trdne složnosti in radovaljne požrtvovalnosti svojih narodov. Sveta dolžnost avstrijskih državnikov je torej, narode zadovoljiti in navdušiti za skupne državne interese pod preblogo prislovico Vašega Veličanstva: „Viribus unitis“. To pa je le mogoče na podlagi enake pravice do vseh.

Najzvestejše udani deželni zbor poklada tedaj pred Vaš prevzvišeni prestol prepozično prošnjo:

„Vaše Veličanstvo naj blagovolijo poklicati na državno krmilo može, katere je resna volja, ustavne pravice po Vašem Veličanstvu vsem narodom najmilostivejše podeljene, zagotoviti na podlagi resnične ravnopravnosti in pravičnega narodnega zastopa, ter potem potu narediti oni blagonsni mir mej narodi, ki edini stvarja znotraj srečno, na zunaj mogočno Avstrijo.“

Bog ohrani, Bog blagoslovi Vaše Veličanstvo!
Dr. J. Bleiweis. Dr. J. Vošnjak. Dr. V. Zarnik. L. Svetec. Drag. Kljun. V. Pfeifer. Grof Barbo. O. Detelja. F. Potočnik. A. Navratil. Pakiž. Lavrečič. Dr. Poklukar.

L. Robič. A. Kobler.

Deželni zbor goriški.

VI. seja 27. sept. ob 5. uri popold. Potrdi se zapisnik prejšnje seje. Poslanca Dottori in Kocijancič sta naznanila, da sta zadržana. — Novo došlo peticije se izročijo dotičnim odsekom. Dnevni red:

I. Poročevalec dr. Toukili. Proračun deželne gluhonemice za l. 1879 se potrdi tako-le:

1. z dohodki 8688 gl. 261/2 kr. in sicer 5408.76 na korist Goriškega in 3281.501/2 na korist Istre;
2. z navadnimi stroški 17.573 gl. 61/2 kr.
3. z izvanrednimi stroški 3495 gl. 57 kr., tako da znašajo vsi stroški 21.068 gl. 681/2 kr., katerih spada 12.185 gl. 381/2 na Goriško in 8803 gl. 25 kr. na Istro. Premanjkljaja je po tem takem 12380 gl. 37 kr., kojega založi Goriško 3/5 z 6778 gl. 621/2 kr., Istra pa 2/5 z 5601 gl. 741/2 kr.

II. Poročevalec Goriup. Peticija pol. društva „Sloga“, da bi se prenaradila postava, katere nalaga občinam povračilo bolnišničnih stroškov in pa domovinska postava, izroči se deželnemu odboru, da dotične razmere natančno pretrese in v prihodnji seansi poroči dež. zboru.

III. Poročevalec Goriup. Peticija občin Gabrije, Šmarje, Rifenberg, Štanjel in Dornberg, da bi se cesta po Braniški dolini vrstila med skladovne, odstopi se deželnemu odboru z naročilom, da pozve in se preprča o dotičnih razmerah, ter podá prihodnjemu zboru svoje predloge.

IV. Isti poročevalec. Prošnja občin Selo in Batuje, da bi se ločili od Črniške županije, ter se ustanovili kot samosvoja županija, se zavrne.

V. VI. in VII. Poročevalec dr. Abram. Potrdijo se načrti postav zastran razdelitve občinskih zemljišč Volčjegrajskih, Malidolskih in Koprivskih na Krasu.

VIII. Poročevalec Goriup. Prošnja nekaterih občanarjev iz Kozane in Vipolže, da bi se ti dve občini ločili od sedanje županije Šmartenske, ter ustanovili skupaj kot županija sama za-se, se zavrne.

IX. Poročevalec dr. Deperis. Naroči se deželnemu odboru, da ima podati c. kr. ministerskemu svetu sledečo peticijo:

„Visoki c. k. ministerski svet!

Z razpisoma od 16. julija t. l. št. 4103 in 14. julija t. l. št. 4890 je vis. c. k. ministerstvo za bogočastje in uk zaukazalo:

1. Naj se v srednjih šolah goriških izbriseta izmed obligatnih učnih predmetov oha deželna jezika;
2. naj se namesto dosedanje deške vadnice v Gorici, ki je bila razdeljena v italijansko-nemški in slovensko-nemški oddelek, napravi neodvisna nemška ljudska šola.

Deželni zbor, kateri je dolžan, čuvati nad pravicami in interesi tukajšnjega prebivalstva, zapazuje v teh ukazih očiten prelom čl. 19. državno-temeljne postave od 21. decembra 1867. Za to pa mora opominjati vis. c. k. ministerski svet, da je deželni zbor uže večkrat ponavljal zahtevo, naj se tukajšnja javna učilišča preuravnajo z ozirom na pravice in želje obeh narodnosti — in da omenjena ukaza, katere je vis. ministerstvo proti sklepu deželnega šolskega sveta izdalo, ne samo nobene koristne preuredbe ne prinašata, ampak naše šolstvo zopet nazaj potiskata v one uže davno pretekle dobe, in k onim sistemom, o katerih smo se zanesljivo nadejali — da so vsaj deloma srečno premagani.

Za to si šteje deželni zbor v dolžnost, prositi vis. c. k. ministerski svet:

I. Naj se nikar ne izvršijo določbe zapopadene v ministerskih ukazih od 16. julija t. l. št. 4103 in 14. julija t. l. št. 4890;

II. Naj visoka vlada v soglasju s čl. 19. drž. temeljne postave in z ozirom na uže večkrat po postavnih zastopnikih izražene želje tukajšnjega prebivalstva vvede v naših srednjih šolah one preuravnave, katerih potreba izvira iz tega, da sta deželna jezika na Goriškem italijanski in slovenski; nemščini pa naj odkaze med učnimi predmeti ono mesto, katero mu tiče glede na naš politični položaj, tako da se ga mlada lahko popolnoma nauči.

X. XI. XII. Poročevalec Gasser. Potrdijo se računski sklepi gospinskega zaloga, stipendijskega zaloga in zaloga Werdnerskih stipendijev za l. 1876. in 1877. po predlogih finančnega odseka.

XIII. Poročevalec Benardelli. Potrdita se računski sklepi gozdorejskega zaloga za l. 1876. in 1877., kakor ju finančni odsek predlaga.

XIV. in XV. Poročevalec Winkler. Odobrijo se računski sklepi zaloga odveznih ostankov od l. 1848 in šolskega zaloga za l. 1876. in 1877. po predlogih finančnega odseka.

XVI. Poročevalec Maurovich. Dovolj se za razširjanje ženske bolnišnice v Gorici 6000 gl. podpore in sicer iz aktivnih zastankov glavnega zaloga za uboge, kateri so znašali koncem decembra p. l. 9564 gl. 23 1/2 kr. Deželni odbor ima to podporo izplačevati, sproti kakor se bodo potirjali omenjeni zastanki.

XVII. Isti poročevalec. Prošnja Franceta Černigoj-a iz Dolenje za podporo iz zaloga za bolne in ranjene vojake se izroči dež. odboru, da jo reši v svojem področju.

XVIII. Poročevalec Faganel. Prošnja Arminija Niederkoru-a učiteljskega kandidata za denarno pomoč se zavrne.

XIX. XX. Poročevalec Kovačič. Praktikantu dež. računanje Vigiliu Blazzino-u se dovoli 30 gl. podpore; enak znesek se dovoli tudi računskemu kalkulantu Josipu Defiori-u.

Seja je končala ob 8. uri zvečer.

VII. seja 28. sept. ob 10. uri predpoldne.

Potrdi se zapisnik poprejšnje seje.

Poslanec Ritter je podal predsedništvu sledeče pismo:

Znano mi je, da so se v zadnjem času večkrat trosili po deželi proklami, katerih obsežek in namere morajo hudo žaliti avstrijski in moralni čut prebivalstva naše dežele. Vrh tega pa škodujejo tako obžalovanja vredna dejanja na najnevarniši način našim materjalnim interesom, ter vzbujajo, ako se krivo tolmačijo, nevšečen sum zoper en del naše dežele.

Takim objavam stranke, katero naj imenujem eksotično, bi se moralo po mojem menenju vendar enkrat odločno naproti stopiti in ker obsega visoki zbor zastopnike vseh deželnih strani, želim bi jaz, da še danes slovesno izrazi svojo nevoljo nad takimi nelojalnimi in javnemu blagru škodljivimi demonstracijami.

Opravičujem se torej, prositi gosp. deželnega glavarja, naj on, kakor se mu najdostojnejše zdi, povabi visoki zbor, da očitno obsodi omenjena zaničljiva dejanja.

Na to govori dež. glavar stojé tako-le:

Dejanja, katera je čast. poslanec pl. Ritter s pravično nevoljo omenil, so žalibog resnična. Cela vrsta demonstracij je v zadnjem času vznemirjala naše deželane. Zastave, petarde, skrivnostni proklami in enako blago, ki se je v drugih časih in različnih razmerah kaj rado spogalo v sosedni deželi, trosilo se je v ponočnem zavetju med nami v namen, da bi nas sprijaznilo z idejo ločitve naše grofije od avstrijske države.

Taki dogodki pa, dasi silno vznemirjajoči, nas vendar ne morejo ni zaslepiti, ni zapeljati. Oni ne razveseljujejo, ampak zamerjujejo, ne prepričujejo, pa plašijo, niso všečni, mariveč se studijo vsem poštenim ljudem.

Naše prebivalstvo nema ničesar, kar bi je sposobilo za „karbonarstvo“. In tega ne trdim samo o Nemcih in Slovencih, ki so uže naravno nasprotni, ker so proti njem obrnjene demonstracije; ampak to velja tudi o meščanih in onih prebivalcih naše grofije, ki so ponosni na svojo italijansko narodnost. Njim je anahronizem in ob enem nezmišl onoo podvzetje, katero hoče med nami zopet obuditi italijansko vprašanje ter zanetiti zaroto v deželi, v kateri je večina prebivalstva drugega rodu in koja je odkritosrečno in iskreno vdana mogočni rodbini Habsburško-Lotarinski.

Ko so pred nekaterimi meseci časopisi zagnali šum, da je naša dežela, katera je vsled zveze z Avstrijo in vsled izvrstne administrativne uprave (po kateri drugod zastoj hrepenijo), tako napredovala, da je zdaj znamenito središče kupčijskih, obrtnijskih in kmetijskih interesov, — v nevarnosti, postati skrajna slepa ulica, zadnja tributarna pristava italijanskega kraljestva, dvignili so se naši furlanski deželani vsi kakor en mož po konci slovesno protestovaje proti takim nameram.

Da se občine na levem bregu Soče niso pridružile temu gibanju, prihaja od tod, ker jih novi zemljevid ne priteza v svoje meje. Kdor tako ne sodi, dela krivico dotičnim prebivalcem. Naj govore za me sijajne svečanosti, ki so jih nedavno obhajali na rojstni dan našega presv. cesarja; uaj govori ona fenomenalna, nepopisljiva radost, ki je bila prešinila vse naše prebivalstvo, ko je došla vest o cesarskem pohodu — in kaj še le sprejem Njegovega Veličanstva v našem glavnem mestu, — mari je mogel biti sijajnejši, vselejši, veličastnejši in ob enem srčnejši? Nikakor ne!

Prenapeti proklami se zatrosajo od unstran I-drije in tudi to je uže dognano, da so unkraj meje nastavljen magnetične baterije, ki napenjajo svoje nategovalne sile proti naši deželi. Če se je roka pravico,

kakor je prav, polastila tistih, ki so na sumu sokrivde, smemo prav zadovoljni svetu objaviti, da je prav prav malo slavne goriske krvi vmes.

Videm, Palma, Čedat, katerim mestom je ločitev od naše dežele v njihovi kupčiji veliko škodo prizadel, imajo jako mogočne nagibe, da žele in pospešujejo zopetno zedinjenje. Toda Gorica se ne more vkloniti do poniževalnega položaja „zadnje Tule“, samo ker bi jo mikalo, pritakniti se Italiji kot skrajna pritiklina; ona ne mara sama sebe umoriti, niti izdati mogočne hiše Avstrijske, katerej je bila, je in bo vedno vdana in visokodušnega in viteškega Franca Jožefa I., ki jo tako dostojno zastopa in kateremu je naša dežela k tolikej hvaležnosti zavezana.

Da pokažemo svetu na veljaven način, da je to pravo javno menenje naše dežele in da krivo govori, kdor koli bodi iz bahaštva, ali nagajivosti, ali zlobnih namenov nasprotno trdi, skazujem spodobno čast nasvetovalcu s tem, da Vas vabim: vzdignite se častivredni gospodje, ter izrazite:

Da slovesno grajate in ostro obsojujete v svojem, svojih volilcev in celj poknežene grofije Goriske in Gradiške imenu puntarske demonstracije, ki so se v zadnjih časih godile v protiaustrijskem zmislu v naši drželi.

Vsi gg. poslanci se vzdignejo.

Poslanec grof Coronini je podal predsedništvu sledeči predlog: Naj visoki zbor naloži dež. odboru, da si prizadeva doseči od vis. ministerstva bodi po postavodajni, ali po ukazni poti prepoved vvažanja govede iz Rusije, Rumunije, Srbije in Turčije v avstro-ogersko državo, da obvaruje domačo živino goveje kuge, katera jej vedno preti ter je uže mnogokrat silno škodo prizadela.

Podpisani so poslanci: Coronini, Del Torre, Benardelli, V. pl. Ritter, Pino, Gasser, Kovačič, Faganel, Povše, Pagliaruzzi.

Ker se dovoli nujna razprava te stvari, razvije poslanec Coronini razloge v podporo svojega predloga, ki se pri glasovanju enoglasno sprejme.

Po prestopu na dnevni red poroča poslanec Gorup v imenu dež. odbora o razdelitvi občinskih zemljišč Vrhovskih nad Kanalom. Zbor potrdi dotični načrt postav.

Dr. Abram poroča o razdelitvi občinskih zemljišč v posameznih oddelkih Rihensberške županije in potrdijo se dotični načrti postav: a) za Pedrije, — b) za Tabor, Vas in Miklavi, — c) za Cvetrež in Lobjevi, — d) za Verh in Pekel, — e) za Preserje, Zajci in Sv. Katarino in f) za Birse in Bizjake.

Vsi ti načrti postav se zahvalijo tudi v zadnjem branji.

Konec seje ob 11 1/2 uri predpold.

Iz Bosne.

Za cesarjev god so došla iz glavnega stana v Bosni prav povoljna poročila. Poročal je namreč Filipovič, da je ustaja povsod skoro popolnoma zatrta. 4. t. m. so zasedli naši brez boja zadnjo, prav važno trdnjavo Bosne—Višegrad, iz katere so ustaši pobegnili, popustivši tam mnogo vojnega orožja, streliva in svoje šotore; tudi Gorazdo in Čajnico so naši vzeli. Velika večina bosenskega prebivalstva hvaležno priznava zadušenje ustanka. Tudi mohamedanske občine so prišle v mnogem številu k Filipoviču, ter ga, kakor kristjanske prošile, naj predloži cesarju njihove obljube nemiljive zvestobe. Cesar je poslal po predstojniku vojnega urada Filipoviču-u sledeči telegram:

Njegovo Veličanstvo je jako razveseljeno zaradi srečnega in brezbojnega zasedenja Višegrada in Gorazda in zaradi tega, ker se je s tem okupacija Bosne in Hercegovine ravno danes dovršila. Njegovo Veličanstvo se zahvaljuje iz nova skušenemu vodji, vsem poveljnikom, ki so pri mnogoštevilnih bojih in podjetjih uspehe zagotavljali, vrlejši vojski pa za njeno vstrajnost požrtvovalnost in hrabrost ob vsakej priliki. Njegovo Veličanstvo je vzelo tudi zadovoljno na znanje čestitanja in zagotovljevanja zvestobe zastopništev kristjanske in mohamedanske vere v Sarajevu, ter je izreklo upanje, da se bode z današnjim dnevom okupiranim deželam pričela nova doba miru in sprave, in s tem tudi nova doba blagostanja.

Oficirska patrula je ujela blizo Rogatice znanega fanatičnega vodjo bosenske ustaje Hadži Loja, kateri je v Sarajevu prvi zanetil turški upor zoper avstrijsko okupacijo in ga do zadnjega z vso strastjo turškega fanatizma vodil in podpiral. Poveljništvo je praslalo nekla na Dunaji, kaj je z njim početi. Cesarska kabinetna kancelija je na to odgovorila, naj vojna sodnija po svoji pravici sodi. Tedaj je skoro gotovo, da pride turški svetnik na vešala.

Finl. Jovanovič, kateri je tako previdno in uspešno vodil zasedanje Hercegovine, prijel je za svoje odlične zasluge veliki red Sv. Stefana.

Zadnja poročila z bojišča niso v pravem soglasju z onimi, ki smo jih zgoraj navedli, da bi bila namreč ustaja uže popolnoma porušena, ker nam javljajo nova, prav krvava dejanja.

Generalmajor Zach telegrafira 8. oktob. generalnej komandi v Zagreb, da je generalmajor Rheinlander 6. oktobra bojeval celj dan srečen boj na višinah

južno-zapadno od Peči proti močnim ustaškim četam. Izgube so žalibog znamenite. Mrtvi so: oberst-lieutenant Eltz, en stotnik, en nadlieutenant in en lieutenant. Ranjeni: en major in 3 lieutenanti. Izgubevojakov znašajo od 160 do 170 mož. Dne 7. oktobra se je boj zopet začel. Natančnosti o teh bojih še niso znane.

Dopisi.

V Gorici 10. oktobra.—V nedeljo 6. t. m. se je vršila v naši stolni cerkvi veličastna svečanost blagoslovljenjé novega Poreškega škofa, prečast. gosp. Iv. Nep. dra Glavina-a.—Pričakovali smo do danes, da dobimo iz zvedenega peresa popis te nenavadne, jako zanimive slovesnosti—a pričakovali smo zastonj in zato moremo le splošno poročiti o tem, kar nam je bilo mogoče videti in pozvedeti.

Kinolo po sedmi uri zjutraj začelo je ljudstvo vreti v prvostolno cerkev, katera je bila, seveda, praznično opravljena. Ob 8. uri sta bila hodnika na obeh straneh, na eni z gospemi na drugi z gospodi, gosto zasedena. Pa tudi spodnje prostore je ljudstvo dolgo pred začetkom cerkvenih obredov zagatilo. Nj. E. Igo-spod cesarski namestnik baron Pino je v krasni opravi tajnega svetovalca Nj. V. zasedel odločeno mu mesto v presbiterji. — njemu nasproti sta pa sedela zastopnika Koperskega in Puljskega mesta gosp. Dane-lor in Bradamanta. — Dalje so se deležili svečanosti predsednik mornarske vlade pl. Alber, dež. glavar vitez Pajer, dvorni svetovalec baron Rechach, državna poslanca grof Coronini in Andrej vitez Winkler in mestni župan dr. Deperis. Tudi kapiteljna stolnih cerkev Poreške in Puljske sta bila po štirih kanonikih zastopana. Azistenta posvečenca sta bila prevz. gg. dr. Ivan Zlatoust Pogačar, knezo-škof Ljubljanski in monsig. Dobrila, škof Tržaški; deležil se je svečanosti pa tudi nadškof Carigrjski Graselli, kateri je nalašč v ta namen semkaj prišel, da izkaže svojemu nekdanjemu sošolcu v dunajskem Avgustineji svoje prijateljsko sočutje. Monsignor Graselli je vzbudil v Gorici največ pozornost uže po svoji častiljivi sivi bradi in nenavadni obleki, pa tudi ker se je nekako prosto védel; videli smo ga po Gorici sprehajati se s svojima kaplanoma in tudi v nedeljo po končanem cerkvenem obredu, ko je vsa druga velika gospoda v kočijah na dom drčala, šel je iz prvostolne cerkve sred ogromne ljudske množice peš v škofovo palačo. Mons. Graselli je Minoritovski redovnik, rojen je l. 1827 v Dolo-u na Italijanskem, mašnik je od l. 1849, v škofa posvečen l. 1874, nadškof je postal decembra istega leta. Bil je tudi uže v Ameriki v opraviilih svojega reda. Gospodje, ki so z njim občevali, pravili so nam, da je jako tihuden, duhovit, učen in nenavadno olikan; govori italijanski, nemški, turški in še druge jezike; elegantna latinsčina mu nekda tako gladko teče, kakor bi jo navadno govoril. Od sultana je prijel letos red Medžidije.

Posvečevanje se je višilo nekda točno po dotičnih starih pravilih.—Mi nismo mogli mnogo videti, ker je bila gnučja prevelika. Slišali smo pa, da so vse skrivnostne ceremonije škofovega posvečevanja jako pomenljive in lepe in da je tudi marsikaj prav ginljivega vmes. — Prevzvišeni starček konsakrator je kakor ustvarjen za tako imenitno opravilo — ker ga njegova impozantna oseba in mirna resnoba njegovega častiljivega obraza nekako dviguje nad druge. Naš nadškof je zdaj uže tretjega škofa posvetil; pred 20 leti tu v Gorici sedanjega škofa tržaškega, mons. Dobrila-o, leta 1875 pa v Ljubljani dr. Pogačar-ja, in zanimivo je, da sta bila zdaj pri tretjem takem obredu oba prva posvečenca kot azistenta navzočna — Novoposvečenec dr. Glavina je jako simpatična oseba in se zares dostojno, kaj bi rekli, prav škofovsko véde. —Po končanem cerkvenem opravilu je bil ob 2 urah popold. slavnostni obed pri našem knezo-nadškofu; udeležilo se je 33 oseb. Napitnice so se vrstile takole. Prevz. konsakrator je napil sv. očetu papežu po italijanski, novoposvečenec dr. Glavina cesarju po nemški; nadškof Graselli v klasičnem, latinskem govoru svojemu prijatelju, novemu škofu, Nj. E. baron Pino našemu nadškofu po nemški; naš nadškof zmagonosni Bosenski armadi in nje zastopniku fzm. grofu Iv. Coronini-ju po nemški, g. škof Glavina ces. namestniku po nemški, dr. Deperis mestnima zastopoma Porečkemu in Puljskemu (ital.) štirje slovanski škofje, nadpastirji večinoma slovenskega prebivalstva, so sedeli pri obedu v deželi, ki je tudi slovanska—a napivalo se je po italijansko nemško in latinsko—le po slovansko ne.—!

Iz Gorice 10. okt. (Izv. dop.) Sam ne vem, kaj bi danes povedal čestitim čitateljem naše „Soče“. Da imamo šentano deževno vreme, je uže tako vsem znano in to vreme ni nič kaj prida za naše kmete, kajti po nekaterih krajih imajo še mnogo pridelkov zunaj. Pa je tudi dolgočasno čitati o vremenu; sicer je pa poročevalec nemških listov veselje, lagati o povodnjih in poplavljenju, katerih hvala Bogu na Goriskem letos še nijmo imeli. Ti nemški lažikorisponenti pa

so te dni toliko kvasili o povodnji na Farlanskem, da smo se čudili, kako morajo omenjeni dopisovalci tako debelo lagati. Jaz pa sem si mislil svojo: „za petak jim je slo!“

Srečna Gorica, ministra vdobi, in nič manj kot minister Chlumecki pride; pa ne mislite, da pride oseben prepričati se, kako se naš slovenski jezik „spuštuje“ (??) v šolah in uradnih, ampak tu hoče bivati čez zimo v prijetni avstrijski Nizzi.

Vrag jih vzemi goriske turkofile! še jih imamo še, in zlagano je bilo v zadnji „Soči“, da so zginoli.

Po naših hribih gotovo nij še vsacemu znano, da je avstrijska vojska v Bosni ujela glasovitega tolovaja ter najhujšega fanatikarja proti avstrijske okupaciji, vodje insurgentov Hadži Lajo.

In glejte ta mož, katerega roki ste s kristjansko kervijo namočene, je postal našim lahomom in lahončičem—prava simpatija. Gotovo mu ponese kaka deputacija italijanissimov lavorov venec na vislice v Serajevo kakor ga je nesla na gomilo Viktor Emanuela kot demonstracijo proti Avstriji v Rim. Tem ljudem je dati kaj malo vere, če grele proti Avstriji ter Slovanstvu, pa so pripravljeni.

Italijanska vlada napravi dve univerzi za ženski spol, tako sem čital v italijanskih novinah. Kedar dohmo mi Slovenci za moske slovensko gimnazijo, Vam uže naznanim, če ne na tem, pa „gotovo“ na drugem svetu—le poterpite!

Bosna pa Hercegovina, to je sedaj na dnevnem redu in mnogo jih se tolaži, da pojde v Bosni bolje nego doma.

Vse se odpravlja, kar je delavnih rok v novo avstrijsko deželo, posebno pa gre na tisoče voznikov v Bosno in Hercegovino; celo neki goriški žid je te dni peterski vozov tija poslal; žid uže ve, da ni storil na robo, on je dobitka gotov. Največ pa gre voznikov iz Notranjskega in moj prijatelj mi je pravil, kako je bilo gniljivo, zraven pa tudi zanimivo videti, ko se je minoli tvorek v Trstu karih 200 vozov s parom konj na ladijo vkrcalo. Ko so posebno konje vžigavali ter na dno ladije spuščali, je marsikateri kmetčki šaljivec hudomušno opazil: „adijo šimelj, nikdar več ne boš videl kranjske dežele!“ drugi pa se je spet pridruševal, da ne pride nikdar več nazaj in da, če ima vsled neznosljivih davkov in mizerije doma poginiti, je bolje, da ostane v Hercegovini; tretji pa je pravil svojim drugovom, „da uže on pozna dobro Dalmatince, Hercegovce in Cernogorce in vsi so „fanj“ ljudje, ne bo nam hudoga!“ Žene so pa ob luki (malo) jokale videče odhajati svoje može in sinove v daljno še nepoznano deželo.

Pa vendar jim je ljubše, da njih može i konji raje v Hercegovino gredo, nego v Ameriko, za katero so bili še nedavno tako strastno navdušeni. Jaz imam mnogo prijateljev v Bosni, kateri mi bodo poročali, kako se tam godi. Če pojde dobro, Vam naznanim po „Soči“, kedar jo odrinemo, za zdaj pa le še doma ostanimo.

Toraj naša slov. čitalnica napravi vendar enkrat besedo in sicer, kakor s'm slišal bode njen čisti donesek namenjen domačim potrebnim družinam resarvistov ali pa ranjencev. Prav tako!

T.

Iz Sežanskega okraja 28. sept. (Izv. dop.)

(Bolnišnični dolg, šolske doklade, zidanje šol, učiteljska stanovanja, pa učiteljske nagrade.) — Bolnišnični dolg in stroški za šolske potrebe se v našem okraju čedalje više naraščajo. Vse dosedanje prizadevanje, da bi deželni zalog zopet prevzel stroške za prihranjenje bolnikov v javnih bolnišnicah kot skupno deželno breme in da bi vlada iz državnih zalogov tudi kaj pripomogla k zaganjanju stroškov za šolske potrebe, je bilo brez uspeha. Za to se pa nalogajo našim davkoplačevalcem leto za letom več doklade, in če se pomisli, da dolžuje naš okraj letos nad 100 tisoč goldinarjev za ostalih državnih davkov, je lahko soditi, kam pride naše hirajoče posestvo, ako se mu zraven davkov navali še ogromno breme doklad na ramena. Ne ostane mu slednjic drugega, nego pobegniti s trebuchom za kruhom v Bosno—ali v južno Ameriko, kamor so se pred šestimi meseci uže mnogi napravliali.

Da bolnišnični dolg raste in da se za njegovo poravnanje vsako leto više doklade nakladajo, tega so kriva deloma tudi županstva sama. Koliko je namreč takih v javnih bolnišnicah, kateri imajo bodi sami, ali kdor je za nje skrbeti dolžan, toliko premoženja, da lahko sami stroške za svoje prihranjenje poravnajo. Toda županstva se mnogo za to ne brigajo, ampak odgovarjajo navadno, kedar so prašana po domovji in premožnosti bolnika: „je tukaj pristojin in nema premoženja.“ Po tem, seveda, mora županija plačati.

Mnogo je pa tudi takih v Trstu in po drugih mestih, kateri v službi zbolijo in za katere so po §. 21. poselske postave od 21. julija 1857 gospodarji dolžni štiri tedne skrbeti, oziroma za nje prihranitne plačevati. Toda, če županstvo ne preiskuje, kde je bil bolnik, preden je v bolnišnico prišel in kdo bi moral prve štiri tedne za-nj skrbeti, se gotovo dotični gospodar sam ne ponudi, marveč je vesel, če kdo drugi njegovo dolžnost izpolni. Priporočam torej gosp. županom, naj skrbé, karkoli je le mogoče, da odvrnejo

vsaj tiste bolnišnične stroške, katere so po postavi drugi dolžni plačevati; naj tedaj skrbno pregledavajo izkaze bolnikov, in naj tirjajo povračila vsaj od onih, kateri imajo s čem plačati, one potepuhe pa, kateri po mestih le svoje telesne moči zapravljajo in po tem po bolnišnicah lenušijo, naj spravijo domov.

Kdo je pa kriv, da se množe doklade za šolske potrebe? nobeden drugi, nego udje c. k. okraj. šolsk. svetovalstva; kajti tu ali tam obstoji v kateri mali vasici ali šolski občini šolsko poslopje,—a sobe nima jo postavne visokosti, okna niso po 1 seženj visoka, učiteljevo stanovanje ni strogo po postavi. Okr. nadzornik to videti in slišati pritožbe učiteljeve,—da koj napraviti načrt nove šole ter predlaga v prvi naslednji seji, naj dovoli slavno svetovalstvo gotovo kakih 6 do 8000 gld., da se skoro sezida tako silno potrebno novo šolsko poslopje. Gospod nadzornik zna prikupljivo, zna na srce govoriti in lepa beseda najde dobro mesto. Tudi pri udih šolskega svetovalstva je najde: oni ne računijo mnogo, ali se strošek, pristet k vsem drugim stroškom te baže, vjema z oslabelemi močmi kontribuentov, ne jemljejo ozira na 100.000 gld. zaostalih davkov, niti na revščino prebivalstva, niti na druge krajne razmere, —tudi ne preudarjajo, da bi se vtegnilo uže obstoječe šolsko poslopje za kakih 3 do 400, ali recimo tudi za 800 gld. prav spodobno popraviti, akopram bi morda visokost šolskih sob, ali stopnice, ali okna prav do pičice ne zadostovala strogim postavnim določbam—marveč vstrežljivo sprejmejo nadzornikov predlog in okraj naj plača morda 6 do 8000 gl.

Za napredek, za šolske skrbeti je zares lepa reč—in največa potreba (najlaže, seveda, si nabira v tem oziru zasluge oni, katerega davki in doklade nič ne žulijo; toda vsaka stvar ima svoje meje in tudi pri nalaganju stroškov za šolske potrebe je treba na to paziti, da se posestnikom žile preveč ne natezajo, sicer se je bati,—da potijo.

Zakaj se pa navadno zahtevajo nova šolska poslopja? Za to ker gre učitelju stanovanje v naravi, kder ga ni, pa 120 gld. stanovnine; a v čedni, pa še po stari šegi napravljeni občinski hišici, to je v šolskem poslopju ne mara stanovati, ker mu ni zadosta prostorna, ker sobe, okna itd. niso take, kakoršne mu odločije postava — in ker ga gosp. nadzornik v tem podpira. Za to se mora plačati postavna stanovna —ali pa zidati novo poslopje. Taka je le, postava je enaka za večje, premožnejše občine in za male, revne vasi—in mora biti povsod čem brže tem boljše izvršena. Da živimo v kritičnih časih, da tarejo posestniki zaporedoma slabe letine in da je pri vsem tem z davki in dokladi preobložen—kdo bi se na to mnogo oziral, ko se mora zadostiti postavi?

Tudi ne morem zamolčati, da se privoljujejo po g. nadzornikovem nasvetu učiteljem—še posebne nagrade po 20 do 50 gld. iz šolskega zalogu. Rad bi vedel, koliko je taci kmetov in davkoplačevalcev v našem okraju, kateri dobivajo od svojega premoženja toliko čistih dohodkov, kolikor ima naj nižji učitelj plače na leto; gotovo se ne motim, ako trdim, da je 90% taci davkoplačevalcev v našem okraju, katerim ne daja njih premoženje toliko dohodkov, kolikor jih ima v najmanjšem razredu stoječi učitelj; in taki davkoplačevalci so prisiljeni, dajati nagrade onim, kateri imajo veliko večje dohodke od njih! To lahko vsak sprevidi, da je uže preveč. Jaz nsem nasproten ne učiteljem, pa tudi ne zidanju šolskih poslopj, ali vest mi ne pripušta v stvarih, katere se zahtevajo prav brez premišlka in brez ozira na okoliščine uboze ga ljudstva, svoje misli zatajiti; nikdar bi o tem besedi-ce ne črnil, ako bi se zahtevale primerne in neobhodno potrebne stvari, kedar gre n. pr. za novo zidanje ali karkoli, ali kjer pa slišim, da se je zahtevalo in dovolilo za zidanje novega šolskega poslopja tisoče goldinarjev, namresto za spodobno popravo uže obstoječega poslopja 3 do 400 fl., grize me in tega ne morem molčati. Gosp. svetovalci okr. šolsk. sveta preudarite toraj natančneje, koliko se za šolske potrebe tu ali tam lahko dovoli in je li to neobhodno potrebno; vzemite pa tudi ozir na uboze ga davkoplačevalca, bo li mogel izpod te ogromne butare doklad izplaziti.

Iz Trsta, 10. oktobra. (Izv. dop.) Zadnjič sem vam poročal o tukajšnjih demonstracijah; danes pa vam dostavim še to, da je policija skoro gotovo prišla na sled oni zaroti, ki dela proklamacije in spuša petarde. Pred nekaterimi dnevi čakalo je 8 mladenčev v ulici Maksimiljanovi urednika „Triesterce“, da bi ga nakresali; a policija skrita za plotom je te tičke opazovala in tako marsikaj slišala, vsled česar je kar naenkrat polovila vseh osem zarotnikov in dejala jih pod ključ; večinoma so to italijanski študentje, tudi tukajšnji šol. Ko so bili enkrat vsi dobro spravljani, šla je policija še na dom vsacega ter tam preiskavala, če dobi kako pismo in resnično se ji je nekda posrečilo dobiti toliko in takih pisem in manuskriptov, da je razvidno, da so prav ti gospodje delali za oni list, ki je bil v Vidmu tiskan in se zove „La Giovine Trieste.“ Ta list, ki se je kontrabandiral v Avstrijo, ščuval je kar naravnost na punt in vabil ital. rezerviste naj dezertirajo itd. Sliši se, da so oni mladenči pri izpraševanju še marsikatero druge osebo ovadili.

Britka osoda bode zadela ono zapeljano mladino, katero bi poprej zaslužili oni stari šuntovci, ki v blodni vodi ribe lové in morda celo sedé na zaupnih mestih.

Te dni je imelo gozdarško društvo tukaj svoj letni shod; goriških gozdarjev, akopram so blizo, nij bilo nobenega, vsled česar „Triesterce“ zabavlja, čez vodjo goriškega gozdnega urada, češ, da jih nij hotel pustiti. Morda pa ima mož prav. Saj glavna točka vsega zborovanja je le vendar: „Bruder lustig“ pri božji kapljici. Neka resolucija, katero so sprejeli gospodje gozdarji, je pa vendar omena vredna in ta je, da se razdele na Krasu samo oni pašniki, ki so kaj vredni, vsi neplodni deli pa naj se obdržé kot lastnina srenje ter pogozde na pollagi dotične postave. To pa recem, da bi marsikak Kraševce, ki nij ravno gozdnar, boljše nasvete dajal, kako se ima Kras pogozditi, nego pa vsi ti gospodje in zatorej se drznem pozivljati „Slogo“ in „Edinost“, naj ti društvi enkrat deneti na dnevni red točko o pogozdovanji Krasa.*

Naša tržaška čitalnica napravi v kratkem besedo v korist ranjencev v Bosni. V Trstu se je sploh v ta namen veliko storilo, kar je dokaz, da lahoni ravno ne nosijo zvonca v boljnih krogih.

Politični pregled.

Ministerska kriza to- in unstran Litave. Cesar je sprejel odpoved obeh ministerstev naročivši jima, da imata dalje poslovati, dokler pozove nove ministre na krmilo. Zdaj pozivlja cesar navadne veljake na dvor, da zasliši njihovo menenje. Mej temi se imenujejo posebno dr. Rechbauer, dr. Herbst, grof Taaffe, grof Kellersperg in drugi. Dunajski listi javljajo vsak dan nove ministerske imenike — a do zdaj še ni nič gotovega. Politični položaj je zdaj tak, da ne more nobeno ministerstvo z odločnim političnim programom vlado prevzeti — tedaj ne moremo pričakovati drugega, nego prehodno, uradniško ministerstvo, katero bo vodilo stvari tako dolgo, dokler se ne posreči, osnovati pravo parlamentarno ministerstvo. Mej imeni minister-skih kandidatov smo brali tudi ono našega državnega poslanca, grofa Coronini-ja; a ne verjamemo, pa, da bi se dal mož samo za prehodno ministerstvo brez odločnega političnega programa porabiti.

Minister Andrassy pa še nekda trdno stoji in se ne dá z lepa omajati; govori se, da hoče v državnem zboru in pred delegacijami zagovarjati svojo zvanjajo politiko in da se tudi zanaša, da bode odobrena.

Dolgo so nas z Dunaja strašili z neko pogodbo naše države s turško. A zdaj je vendar uže skoro gotovo, da se je pogajevanje razbilo nad turško trmoglavostjo in perfidijo. Porta je hotela Berlinsko pogodbo za se izkoristiti in je v ta namen v nemala in podpirala ustajo v Bosni in Hercegovini, da se je na vse zadnje tudi Andrassy-ju pod nos pokadilo in da je sprevidel, da se s Turčijo ne da nič več postenega sklepati. Turški zastopnik Karatheodori je Dunaj zapustil. Porta pa nabira novo vojsko pod poveljstvom Osman-paše, kateri ima nalog albanisko ligo organizovati in se Avstrijcem v brah postaviti, ako bi hoteli proti Novemu Bazaru prodirati.

Cesarsko pismo, s katerim je bil odprt hrvatski dež. zbor dne 28. sept., vabi, naj se najprej izbere postavno število zastopnikov za ogerski državni zbor. Ker je koncem pret. leta iztekla desetletna doba, za katero je bila sklenjena pogodba med ogerskim in hrvaško-slavonskim kraljestvom zastran skladanja skupnih stroškov, naj se koj potem izvoli 12 poslancev v regnikolarno deputacijo, katera bo dogovorno z enako ogersko deputacijo uravnala dotična finančna vprašanja ter je potem predložila dežel-nemu zboru v konstitucionalno obravnavo. — Mej postavodajnimi stvarmi, katere bo imel zbor razpravljati, naglašá ces. pismo primerno orga-

*) Tudi mi pritrjujemo nasvetu gosp. dopisovalca ker je to za Kras silno nujno in važno vprašanje, kakor nam spri-čuje to, da ministerstvo zavrača marsiktere predloge deželnega zbora za razdelitev zemljišč. Tudi naše o. kr. kmetijsko dru-štvo se je v posebni peticiji obrnilo do vis. ministerstva, v kterem prosí, da bi ministerstvo ne postopalo preostro pri po-trjevanji od dež. zbora predloženih postav za razdelitev pašnikov po Krasu. Pozivljamo torej tudi mi „Slogo“, da kmalo skliče občen zbor na Krasu v ta namen.

URED.

nizacijo mest, trgov in občin, vredbo konjereje, razdelitev obč. pašnikov, vinorejski red, vredbo tako zvanih plemenitih zadrug; preuredbo kazenskega zakonika v soglasju z onim, katerega je sprejel ogerski zbor, popravo postave o disciplinarni odgovornosti sodnikov in one o krajnih sodnijah, postavo o zemljiških knjigah in o ravnanju zaradi malenkosti, razne postave o šolskih zadevah. Cesarsko pismo sklepa s temi pomenljivimi besedami: Pri tej priliki izražamo nado, da se bližamo dobi, ko se bo zamoglo rešiti vprašanje zaradi državopravne celokupnosti dežele v blagor in zadovoljnost vseh strani. A to vprašanje se uže dolgo, predolgo vlačí. —

Trnovski gozd in njegovi sosede. (Interpelacija v dež. zboru)

Uže v starih časih so imeli prebivalci v sosesčini trnovskega gozda pravico, dobivati brezplačno ves les za svoje domače potrebe bodi za kurjavo ali za stavbo — samo da niso smeli sami sekati, ampak da so jim gozdni uradniki, kar so potrebovali, odkazovali.

Da je to resnično, potrjuje cesarsko pismo od 25. marca 1733 l., katerega od vodstva finančno-ministerskega arhiva dne 14. junija l. 1871 poverjeni odpis hrani prvo podpisani interpelant. — Te pravice so uživali omenjeni prebivalci do okoli l. 1812.

Gozdna oblastnija je pa začela od tiste dobe naprej te pravice polagoma krstiti in v teku tekočega stoletja jih je popolnoma odtegnila, da so omenjeni prebivalci dan danes prisiljeni, vsa drva, ves les bodi za kurjavo, bodi za stavbo ali za druge kmetijske potrebe po čedalje višji ceni kupovati. Prišli so žalibog uže tako daleč, da morajo — izvzemši občinarje iz Lokvi in pod Čavnom in Vertovina, Kamuja, Skrilj in St. Tomaža, za vsako breme suhljadi, ki si je sami nabero, po 10 do 12 kr. plačevati.

Kar je pa najhujše in na kar se visoka vlada s tem opozoruje, je to, da je gozdni urad v tekočem letu objavil ukaz, ki se tudi uže izpolnjuje, po katerem smejo omenjeni prebivalci samo o določenih dneh trikrat v tednu — torek, sredo in v petek — z vozom v gozd po drva prihajati; enako so tudi onim, kateri drva iz gozda nosijo, odločeni v ta namen samo trije dnevi na teden.

Vse to pa hudo tlači kmetijstvo; kajti, kolikokrat je ubogi posestnik, zaradi silne draginje drvi v erarskem gozdu prisiljen posekati svoje malo drvišče, bodi ker ga zima k temu pritiska, bodi ker potrebuje lesu k svojim trtam ali za druge neobhodne potrebe; — po tem, se ve da, ostane brez stelje in dosledno tudi brez gnoja.

Naša dežela je v prvi vrsti kmetijska; podčavenski prebivalci se pa posebno pečajo z vinorejo in potrebujejo v ta namen temveč lesu k svojim trtam, ker so njihovi vinogradi razpostavljeni silni burji. Toda ker imajo le prav-malo svojih drvišč, in ker so posestniki vsled zaporednih slabih letin silno obubožali, ne morejo kupovati potrebnih kolcev in rakelj v državnem gozdu in vsled tega je mnogo vinogradov slabo obdelovanih, ne da bi jih posestniki ne hoteli prav oskrbovati, ampak ker jih ne morejo, ker jim državna uprava les leto za leto bolj draži in jim s tem odteza izdatno in neizogibno potrebno pomoč za obdelovanje. Pri tem pa v gozdu vse križem leži in gnije, da se človeku milo stori, ko vidi in preudarja, kako slabo se vjema ta neporabljena obilnost z ljudsko silno potrebo.

Kar se pa tiče določenih dni za pobiranje in odkazovanje drvi — moramo op ziti, da se s tem posestnikom in revnemu prebivalstvu velika škoda godi. Evo slučaj: Posestnik, kmet nema drvi za kurjavo, torej mora po nje v gozd. Danes je nedelja, jutri ponedeljek, rad bi šel po drva, pa ne sme, gozd je te dni prepovedan; torej si misli, v ponedeljek bomo kosili seno in v torek pojdemo v gozd. On stori tudi tako, ker ne more drugače. A v tem nastane deževno vreme in seno segujuje na travniku. Enakih in podobnih slučajev ne manjka in vsi so v veliko škodo posestnikom.

Zeló, katero je gozdno oskrbníštvo s podražanjem lesu goriško gradski deželi prizadelo, bodé pa še le po tem prav očitno, in je bode naše posestvo prav v živo občutilo, ko bode preuravnava zemljišnega davka dognana; kajti cenik gozdnega urada za vsakršni les je na goriškem trgu merodajen; od tod pa prihaja, da je c. k. deželna komisija za preuravnava zemljišnega davka čist prinos tako povzdignila, da presega tarifa čistega prinosa zadnjega reda gozda v II. goriškem cenilnem okraju za 80 novcev tarifo I. razreda v mejotem okraju kranjske dežele.

Pri vsej tej draginji pa, katera uže zdaj zeló neugodno upliva na naše kmetijstvo in mu bode sé svojimi nasledki skoro da pogubljiva, — je znano, da so stroški sedarje uprave, katera ni tako postrežljiva,

kakor nekdanja, skoro tako veliki, da jih dohodki, katere daje trnovski gozd, komaj dosežajo. In kaj bi ne? Saj se je število gozdnih oskrbnikov, pomočnega osebja in čuvajev tako naraslo, da bo imel kmalo vsak hribček in vsaka dolinica v gozdu svojega varuha. Istina je, da je površje gozda uže dolgo let isto — toda na prostoru, katerega je varoval pred leti en čuvaj, — so nameščení zdaj po štirje.

Gledé na vse to, eprostujemo se podpisani podatki po zborovem predsednístvu — sledečo interpelacijo gospodu vladnemu zastopniku:

1. Ali ne spoznava vlada za pravično in potrebno, da se cene lesu, kolikor ga potrebujejo mejaši trnovskega gozda za svoje hiše in kmetije, kolikor mogoče znižajo? in ali ne misli v tem oziru vstreci želji in potrebi dotičnega prebivalstva?

2. Ali ne zapaznje visoka vlada v določevanju treh dni na teden, v katerih se lahko drva dobivajo v trnovskem gozdu, veliko nadležnost in škodo za vse ono prebivalstvo naše dežele, katero mora za svoje neobhodne potrebe v erarski gozd po drva hoditi, in ali ne misli s preklicom dotične naredbe gozdne direkcije takim nadležnostim in škodam v okom priti?

Faganel l. r. Povše l. r. Mahorčič l. r. Kovačič l. r. Dr. Abram l. r. Dr. Tonkli l. r. Goriup l. r. Pagliaruzzi l. r.

Razne vesti.

Naš deželni zbor je pretek. soboto ob 8. uri zvečer sklenil svojo letošnjo sesijo. V zadnjih dveh sejah je rešil najvažnejše predmete; potrdil je proračun deželnega zaloge za l. 1879, sprejel postavi zaradi črbeloreje in šolske davščine od zapuščin in sklenil, kako se ima preuravnati naša dež. kmet. šola. Vsak oddelek italijanski in slovenski bo imel svojo kmetijo, svoje učiteljsko in pomočno osebje in sploh vse svoje; slovenski oddelek ne bo več odvisen od italijanskega vodje. Toda o tem in o vseh drugih deželnozborskih rečeh kaj več prihodnjic. Kedar priobčimo obravnave vseh sej, potem razložimo tudi svoje mnenje o delovanju deželnega zbora in posebno o njega važnijih sklepkih.

Milodarnost naših deželanov in njih patrijo-tizem se prav lepo kaže tudi zdaj, ko treba podpirati uboge družine v vojno poklicanih rezervistov in nesrečne ranjence, ki se privražajo vsak dan z bojišča. Dotični odbor dobiva od vseh strani prav izdatne darove bodi v denarju, bodi v blagu. Do zdaj je nabranih nad 4500 gld. za družine rezervistov, pri 600 gold. za ranjence in mnogo prtenine, obvez, perila, obleke, jedil in pijač in drugega blaga. Podporni odbor pod predsedstvom gosp. dež. glavarja viteza dr. Pajerja se redno shaja, nakazuje potrebnim družinam podpore v denarju in skrbi, kolikor more, da ohlaja z došlimi darovi nemilo osodo ranjencem. Naše u-redništvo je prijelo od odbora odširne imenike darovateljev, a zalegli bi nam preveč prostora, ako bi hoteli take, kakoršni so, objaviti. Pridržujemo si pa o svojem času razkazati, koliko se je nabralo v vsaki posamezni občini.

Mili darovi. Č. g. župnik Logar pri sv. Križu daruje za ranjence 5 gld.

Rojanska čitalnica imela bo v nedeljo 13. t. m. ob 5. uri popoldne svoj redni glavni zbor, pri katerem bo volitev novega odbora. Po volitvi bo dramatična predstava in potem splošna društvena zabava. Vsi čast. gg. udje so uljudno prošeni, da se glavnega zbora vdeležijo in si zberejo marljiv odbor, ki bode i za naprej dobro društvo vodil, ker ravno rojanska čitalnica ima v tržaški okolici važno nalogo, da širi zavest mej prostim ljudstvom.

Pozor kmetovalci na Tolminskem: Opozorujemo kmetovalce na Tolminskem na tridnevni poduk o sadjereji in kmetijstvu, ki bo 28. 29. in 30. t. m. v Kobaridu. Prošnje za štipendije po 3 gl. in po 1.50 (glej razglas razposlan na vse občine) naj se do 18. t. m. vložé pri c. kr. kmetijskem društvu v Gorici.

Razglas. Pri tukajšnjem c. kr. kmetijskem društvu se razpisuje služba tajnika.

Po §. 32 društvenih pravil ima tajnik spisavati zapisnike občnih zborov, odborovih sej in sej odborovih odsekov, sestavljati in uredovati društveni list v italijanskem jeziku in statistiko letnih pridelkov; izvrševati ukaze, koje mu nalaga občni zbor in slednjic je odgovoren za red v društveni pisarni.

Plača znaša na leto 1500 gold. a. v.; po enoletni poskušnji se služba stalno potrdi. Prošnje, katerim naj se pridenejo vsa spričevala o zmožnostih in znanji jezikov, naj se vložé v teku tega meseca pri podpisnem predsednístvu.

C. KR. KMETIJSKO DRUŠTVO
v Gorici 7. okt. 1878.

Predsednik: Coromui. — Tajnikov namestnik: Monà.

Občni zbor za Slomšekov spomenik se je v Mariboru vršil 28. septembra po objavljenem in

razposlanem vabilu in načrtu. Zbrani gospodje so poročilo ožjega odbora vzeli na zna-je in — kakor „Slovenec“ poroča — odbornikom izrekli priznanje in zahvalo za srečno dokončano večletno, težavno in trudapolno delovanje. Zlasti se je priznala zahvala gosp. kanoniku Glaserju, arhitektu Lartelnu, župniku Davorinu Trstenjaku in dr. Janezu Bleiweisu. Gosp. Zajcu v Ljubljani se je dovolilo 50 gld. nagrade, g. Lendovšek pa odpisal dolg 200 gl. in stolnej cerkvi podarilo 10 g. za nakup muzikalij. Denarjev je ostalo še 773 gl. 48 kr., 3 cekini in 1/4 Napoleon. Zastran teh denarjev se je sklenilo: 1) tretjino izročiti župnijskemu uradu stolne cerkve v Mariboru, kateremu se je tudi spomenik v last in varstvo izročil proti temu, da skrbi za ohranitev spomenika, 2) drugo tretjino pustiti mariborske čitalnici in 3) tretjo dati g. Mih. Lendovšek za nadaljno zbiranje, uredovanje in izdavanje Slomšekovih spisov. Ožji odbor se razdruži brž ko izvoljena pregledovalca računov. g. dekan Rožanc in g. profesor Majeiger, svojo nalogo izpolnita. Občnemu zboru je sledila živahna beseda in veselica s petjem in godbo v čitalnici.

V goriški gluhonemnici

so na prodaj panji za pleme s premakljivim satovjem po 35 novcev kilo.

Wir empfehlen
als besten und Preiswürdigsten
Die Regenmäntel
Wagendecken (Plachen), Bettmatten, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Jako znamenito!
Antiepilepticum,
pripomoček, katerega so zdravniški veljaki preskušali ter spoznali, da je izviran in da zdravi najstrašnejšo vseh bolezní
Epilepsijo, božjast,
pa tudi vse bolezni na čutilcah ali nervih. Ta pripomoček je jako pomenljiv za vse bolnike, in je uže na tisoče oseb ozdravil, kar je nedotakljiva resnica. Skoro vsi časopisi inostranski in domači so to zdravilo priporočali. — V zabojih po 6 steklenic z navodom za rabo odposlano stane 25 frank. ali 20 mark. Uspeh je garantiran. — V izvanrednih slučajih naj se jemlje dvojna doza.
Naročila in ponudbe naj se pošiljajo glavnej zalogi
C. F. KIRCHNER,
Berlin, SW. Jerusalemstrasse N. 9.

Važno oznanilo.
S pomočjo slavnoznanega prahu Iwells zamore si vsakdo v nekaterih minutih, in re da bi se motil z umetno zloženimi stroji, napravljati **PIVO**, odlično po svojem okusu in po zdravstvenih lastnostih in nič niže od onih piv, ki se narejajo v Čaveni, na Dunaji, na Bavarskem, in sicer prav po ceni, kajti liter stane, če se vsi stroški vračunijo, samo 14 centezimov.
Navadna cena zaboja za 125 litrov 6 gld.
" " " " 60 " 3 "
" " " " 30 " 2 "
(Prosto poštine v vsej Italiji in Avstriji.)
V vsakem zaboju je prav razumljiv poduk, kako se ima ravnati, kar je tako lahko, da se ni mogoče zmotiti.
Naročuje se pri
G. Perino in Coggiola (Italia).